

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) MAŁA POHULANKA 10—7.

Nr.

Wilno, dnia 27 lipca 1934 r.

1105.

T r e ś ć n u m e r u :

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

	Dział.	Str.
1. "Lietuvos Aidai" o braku konsekwencji w artykułach "Gazety Polskiej".-	I.	1.
2. "Lietuvos Aidai" o kompromisie wileńskim.-	"	"
3. Po przybyciu Lindhagena do Kowna.-	"	"
K r o n i k a.		
4. Dokoła wizyty Muhlsteina.-	"	"
5. Anglik o stosunkach polsko-litewskich.-	"	2.
6. Pogłoski o naradzie polityków polskich i litewskich w Druskienikach.-	"	"
7. Ponowny przyjazd płk. Prystora do Kowna.-	"	"
8. W Kownie nie wiedzą o projektowanym przyjeździe działaczy polskich.-	"	"
9. Podróż ministra Łozoraitisa do Moskwy.-	"	"
10. Przybycie francuskiego attaché wojennego.-	"	"
11. Francuski attaché wojskowy na Litwę w Kłajpedzie.-	"	"
12. Niemcy agituja przeciwko towarom litewskim.-	"	"

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a.

13. Powrót z urlopu naczelnika policji.-	III.	3.
14. Wyjazd dyrektora Departamentu Finansowego.-	"	"

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOSCI NARODOWYCH.

K r o n i k a.

15. Skład delegacji na drugi zjazd Polaków z zagranicy.-	IV.	"
--	-----	---

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a.

16. Zmiana uposażeń urzędników Kraju Kłajpedzkiego.-	VII.	"
17. Sprawa hitlerowców kłajpedzkich.-	"	"
18. Ruch statków w porcie kłajpedzkim.-	"	"
19. Zmiana nazw statków miejskich na litewskie.-	"	"

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"Lietuvos Aidas" o braku konsekwencji w artykułach "Gazety Polskiej". "Liet.Aidas" Nr.167 z dn.25.VII.34 r. Artykuł A.Strikoriusa p.t. "Brak współmierności". Streszczenie:

Charakter korespondencji kowieńskich T.Katelbacha, zamieszczanych w "Gazecie Polskiej", jest naogół przychylny Litwie. Katelbach zaznacza w nich potrzebę unormowania stosunków polsko-litewskich, pisząc że ogół społeczeństwa litewskiego nie jest tak nieprzychylnie nastawiony względem Polski, jak się to pośpolicie mówi. Zupełnie inny charakter noszą korespondencje pisane z Wilna dla "Gazety Polskiej" przez W.Pełczyńską, które zdają się być jednym aktem oskarżenia, wystosowanym przeciwko Litwinom wileńskim. Kiedy się zestawia artykuły Katelbacha i Pełczyńskiej, rzuca się w oczy ich nie-współmierność.

Tu autor artykułu przytacza bardzo obszerny wyjątek z korespondencji Pełczyńskiej, zamieszczonej w "Gazecie Polskiej" z dn.12.VII.34 r. a charakteryzującej szkolnictwo litewskie na Wileńszczyźnie.

"Gazeta Polska", zamieszczając takie korespondencje obok artykułów p.Katelbacha, przekreśla usiłowanie tego ostatniego stworzenia atmosfery wzajemnej przychylności Polaków i Litwinów.-

"Lietuvos Aidas" o kompromisie wileńskim. "Liet.Aidas" Nr.167 z dn.25.VII.34 r. Streszczenie:

Według doniesień prasy niemieckiej podróż ministra Becka do Tallina była dalszym ciągiem rozmów, rozpoczętych w Warszawie podczas wizyty ministra Seljamaa. Prasa niemiecka w korespondencjach swoich zaznacza, że zarówno Łotwa, jak i Estonia byłyby bardzo zadowolona, gdyby Polska okazała pewną uступliwość w kwestji wileńskiej. Prasa niemiecka nie mówi co prawda, jak ten kompromis ma wyglądać. Warszawa twierdzi, że Polska nie mogłaby oddać Wilna Litwie bez żadnych zastrzeżeń, jak tego wymaga Litwa. Najprawdopodobniej Polska mogłaby się zgodzić z decyzją, na mocy której Wileńszczyzna stanowiłaby kondominjum polsko-litewskie, jak to było przewidziane przed okupacją Wilna przez gen.Żeligowskiego.

Min.Beck w sprawie paktu nadbałtyckiego pragnie wykazać wielką aktywność i nie ulec inicjatywie francusko-sowieckiej.-

P o p r z y b y c i u L i n d h a g e n a d o K o w n a. "Liet.Aidas" Nr.167 z dn.25.VII.34 r. Artykuł p.t. "Po przybyciu serdecznego przyjaciela z Północy". Streszczenie:

Litwa, będąc narodem małym, powinna cenić każdego przyjaciela, tembardziej takiego, który sympatję względem niej wyrażał jeszcze za czasów caratu. Takim przyjacielem jest dla Litwy Lindhagen, wybitny polityk szwedzki i członek Izby Wyższej w parlamencie oraz długoletni burmistrz Sztokholmu. Oddawna on interesował się sprawami narodowościowymi. Już w czasie wojny bronił on interesów Litwy, usiłował zainteresować Szwedów litewskim ruchem narodowym, zorganizował wreszcie t-wo litewsko-szwedzkie, będące łącznikiem między Litwinami amerykańskimi a litewskimi emigrantami w Rosji. Obecnie, gdy trzecia część Litwy znajduje się w posiadaniu obcych, Lindhagen również poszukuje dróg, wiodących do najlepszego dla Litwy rozwiązania tej sprawy.

Ideałem Lindhagena jest zbliżenie Skandynawji i narodów nadbałtyckich. Taki polityczny, kulturalny i ekonomiczny blok bałtycko-skandynawski wysoce zwiększyłby powagę państw bałtyckich w Europie i zmusiłby wielkie mocarstwa bardziej się z niemi liczyć.-

K r o n i k a.

Dokoła wizyty Muhlsteina. "Liet.Žinios" Nr.167 z dn.25.VII.34 r. donoszą, że zgodnie z potwierdzoną przez Eltę wiadomością radca ambasady polskiej w Paryżu minister pełnomocny Muhlstein dnia 24 b.m. odwiedził ministra Spraw Zagranicznych Łozoraitisa, z którym konferował około półtorej godziny. Kurują pogłoski, że złożył on ministrowi Łozoraitisowi konkretny oficjalny program polski załatwienia sporu polsko-litewskiego.

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ

"Lietuvos Aidas" o porokach komas w Niemczech
w artykule "Gazeta Polska" z dnia 24. VII. 1934 r. Artykuł A. Strakoskiego p.t. "Brak wspomnień".

Charakter korespondencyjny korespondentów T. Katalbacha, zamieszka-
nych w "Gazecie Polskiej", jest bardzo przychylny Litwie. Katalbach
zaczyna w nich porządkować umiarkowanie polsko-litewskich
piasek, że ogół społeczeństwa litewskiego nie jest tak nieprzychylny-
nie nastawiony względem Polaków, jak się to pospolicie mówi. Zapyta-
nie inną charakterystyką korespondentów piasek z Litwy dla "Gazety
Polskiej" przez W. Kuczyńskiego, która kładzie się być jednym z
kierunków, wystosowany przedtem Litwinom wileńskim. Kiedy się za-
taw artykule Katalbacha i Kuczyńskiego, rzuci się w oczy ich nie-
współmierność.

Tu autor artykułu przytacza bardzo obszerny wyjątek z korespon-
dencji Kuczyńskiego, zamieszczonej w "Gazecie Polskiej" z dnia 12. VII.
34 r. o charakterystyce szkodliwego litewskiego na Wileńszczyźnie.
"Gazeta Polska", zamieszczając ten korespondencyjny opok arty-
kułów K. Katalbacha, przekształca ułożenie tego ostatniego stworze-
nia atmosfery węższej przychylności Polakom i Litwinom.

"Lietuvos Aidas" o kompromisie w Litwie
z k. m. "Liet. Aidas" Nr. 167 z dnia 23. VII. 34 r. Straszanie.

Według doniesień prasy niemieckiej podoba ministrowi Becka do
Tallina była dalsza cięciem rozrów, rozpoczętych w Jastrzębie pod-
czas wizyty ministra Seifmanna. Prasa niemiecka w korespondencyjnych
swolich zaznacza, że zarządno Litwa, jak i Estonia byłyby bardzo za-
dowolone, gdyby Polska okazała pewną ustępliwość w kwestii wileń-
skiej. Prasa niemiecka nie mówi oprawdą, jak ten kompromis ma wy-
glądać. Wersja niemiecka, że Polska nie mogłaby oddać Wileńszczy-
zny bez żadnych zastrzeżeń, jak tego wymaga Litwa. Najprawdopodob-
niej Polska mogłaby się zgodzić z decyzją, na mocy której Wileńsz-
czyzna stałaby się kondominiumem polsko-litewskim, jak to było prze-
widziane przed objęciem Wileńszczyzny przez gen. Żeligowskiego.

Min. Beck w sprawie pakty nadbałtyckiego pragnie wykazać wiel-
ką aktywność i nie chce inicjatyw francusko-sowieckiej.

Po przybyciu Litwy do Kowna
"Liet. Aidas" Nr. 167 z dnia 23. VII. 34 r. Artykuł p.t. "Po przybyciu serdecz-
nego przywódcy z Północy". Straszanie.

Litwa, będąc narodem małym, powinna mieć każdego przywódcę.
tembardziej takiego, który sympatycznie wyglądałby nie tylko Litwom
za czasów cesarstwa. Takim przywódcą jest dla Litwy Lindbergh, wy-
bitny polityk szwedzki i członek Rady Litwy w parlamencie oraz
dyskretny burmistrz Sztokholmu. Oddawa on interesował się sprawa-
mi narodowościowymi. Już w czasie wojny przedlitwa on interesy Litwy,
wówczas zainteresował Szwedów litewskim ruchem narodowym, zorganiz-
nował prasę i towo litewsko-szwedzkie, będąc łącznikiem między
Litwinami amerykańskimi a litewskimi emigrantami w Rosji. Obecnie,
gdy trzecia część Litwy znajduje się w posiadaniu obcych, Lindbergh
również poszukuje dróg, wiodących do najbliższego dla Litwy rozwi-
nięcia tej sprawy.

Lindbergh jest zblizenie Skandynawii i narodów nad-
bałtyckich. Tak polityczny, kulturalny i ekonomiczny blisk bałty-
ko-skandynawski wycieczki wycieczki politycznych w Eu-
ropie i zamieszki wielkie mocarstwa bałtyckiej się z nimi liczyć.

K o n i k a

Dokładne wiadomości
167 z dnia 23. VII. 34 r. donoszą, że zgodnie z potwierdzeniem przez
Litwę wiadomości, wobec ambasad polskiej w Berlinie minister peino-
mowy Mublatin dnia 24. VII. 34 r. oświadczył ministrowi Spraw Zagranic-
nych francuskiemu, z którym konferował około polityki bałtyckiej. Kur-
suj polski, że mowa o ministrowi francuskiemu konkretny
oficjalny program polski zalecający sporu polsko-litewskiego.

We czwartek wieczorem Muhlstein ma wyjechać do Połagi. Do Połagi również pojedzie p.Yczas, o którym pisano, że wyjeżdża do Polski.--

A n g l i k o s t o s u n k a c h p o l s k o - l i t e w - s k i c h. "Liet.Žinios" Nr.167 z dn.25.VII.34 r. donoszą na podstawie wiadomości z prasy polskiej, że znany publicysta angielski V.Bartlett wystąpił przeciw Litwie, obwiniając ją o to, że jest źródłem niezgody na wschodzie Europy. Zaznacza on, że wątpliwą jest rzeczą, czy Polska przystąpi do paktu wschodniego i zagwarantuje pomoc Litwie, skoro ta ostatnia nie chce nawiązać z Polską stosunków dyplomatycznych. Zdaniem Bartletta, wizyta płk.Prystora w Kownie nie dała pozytywnych rezultatów. Litwini z nikim nie mogą żyć w zgodzie. Sądzone, że winowajcą tego jest Voldemaras, lecz i obecnie, gdy Voldemaras otrzymał 12 lat więzienia sytuacja się nie zmieniła.--

P o g ł o s k i o n a r a d z i e p o l i t y k ó w p o l - s k i c h i l i t e w s k i c h w D r u s k i e n i k a c h. "Liet.Žinios" Nr.167 z dn.25.VII.34 r. donoszą za prasą polską, że podczas pobytu Marszałka Piłsudskiego w Pikieliszkach konferował on z b.premjerem Prystorem na tematy polsko-litewskie. Płk. Prystor miał poinformować Marszałka o rezultatach swoich rozmów z grupą parlamentarną B.B., przeprowadzonych w Druskienikach. W warstwach politycznych Wilna kursują pogłoski o bliskiej naraździe polityków polskich i litewskich w Druskienikach. Ze strony polskiej ma w niej brać udział senator Abramowicz i prof.Staniewicz.--

P o n o w n y p r z y j a z d p ł k. P r y s t o r a d o K o w - n a. "Liet.Žinios" Nr.167 z dn.25.VII.34 r. donoszą, podając jako źródło prasę niemiecką, że wkrótce wyjedzie z Warszawy do Kowna płk.Prystor w celu kontynuowania rozpoczętych w Kownie rokowań o normalizacji stosunków polsko-litewskich. Do Kowna mają również przybyć niektórzy członkowie utworzonego w Warszawie T-wa Przyjaciół Litwy z dr.Łukaszewiczem na czele w celu nawiązania kontaktu z litewskimi działaczami kulturalnymi, społecznymi i naukowymi.--

W K o w n i e n i c n i e w i e d z a o p r o j e k t o w a - n y m p r z y j e ż d z i e d z i a ł a c z y p o l s k i c h. "Liet. Aidas" Nr.167 z dn.25.VII.34 r., powtarzając wiadomość z wileńskiej prasy polskiej o przybyciu do Kowna Muhlsteina oraz o projektowanej wizycie szeregu działaczy polskich, donosi, że w odpowiedniej instytucji nie zostało złożone żadne podanie o wjazd na Litwę.--

P o d r ó ż m i n. Ł o z o r a i t i s a d o M o s k w y. "Liet. Aidas" Nr.167 z dn.25.VII.34 r. donosi, że w podróży min.Łozoraitis do Moskwy będzie mu towarzyszył radca M-stwa Spraw Zagranicznych, docent Wydziału Prawnego T.Petkiewiczius oraz referent Ligi Narodów przy M-stwie Spraw Zagranicznych i p.o. referenta wschodniego dr.L.Natkiewiczius.--

P r z y b y c i e f r a n c u s k i e g o a t t a c h é w o - j e n n e g o. "Rytas" Nr.167 z dn.25.VII.34 r. donosi, że z Rygi przybył do Kowna francuski attaché wojskowy mjr.Ganeval.--

F r a n c u s k i a t t a c h é w o j s k o w y n a L i t w ę w K ł a j p e d z i e. "Liet.Aidas" Nr.167 z dn.25.VII.34 r. donosi, że francuski attaché wojskowy na Litwę mjr. Ganeval w dniu 24 b.m. wyjechał z Kowna do Kłajpedy, skąd po paru dniach uda się do Rygi.--

N i e m c y a g i t u j a p r z e c i w k o t o w a r o m l i - t e w s k i m. "Liet.Aidas" Nr.167 z dn.25.VII.34 r. donosi, że w kinach niemieckich, szczególnie zaś w Prusach Wschodnich, wyświetla się na ekranach napisy, wzywające do bojkotu towarów pochodzenia litewskiego i sowieckiego.--

We czwartek wieczorem Muhlstein ma wyjechać do Polski. Do Polski
również pojedzie p. Yozas, o którym pisało, że wyjechał do Polski.

A n g l i k o s t o s u n k a c h p o l s k i c h - i f i e w -
e k i c h. "List. Litwa" Nr. 167 z dn. 25. VII. 34 r. donosi, że na
stawie wiadomości z prasy polskiej, że mianą publicysta angielski
V. Bapstett wysłał przedw. listy, omawiające to, że jest
środkiem niezgodny na zachodzie Europy. Zaczyna on, że wstępnie
jest rzeczą, czy Polska przystąpi do paktu zachodniego i czy
zostanie pomoc Litwie, skoro ta ostatnia nie chce nawiązać z Polską
stosunków dyplomatycznych. Zdaniami Bapstetta, widać, że przystąpienie
w Kownie nie daje pozytywnych rezultatów. Litwini z nim nie mo-
gą żyć w zgodzie. Według niego, że odpowiedzi tego Voldehara, lecz
i obecnie, gdy Voldehara otrzymał 18 lat więzienia wywołuje się
nie zmienia.

P o l i s k i o n e r a d z i e p o l i t y k o w p o l -
s k i c h i f i e w a k i c h w D r u k a r n i k a c h.
"List. Litwa" Nr. 167 z dn. 25. VII. 34 r. donosi, że prasa polska,
że podczas pobytu Marszałka Piłsudskiego w Pikteliach konferen-
cja na z. d. prezydentem przystąpiła do tematy polsko-litewskiej. Pikteli-
Prystor miał poinformować Marszałka o rezultatach swoich rozmów
z grupą parlamentarną D. B., przeprowadzonych w Pikteliach.
W warunkach politycznych Wilna kursują pogłoski o bliźkiej nar-
dzie polityków polskich i litewskich w Pikteliach. Na stronie
polskiej ma w niej być udział senator Abramowicz i prof. Stancie-
wicz.

P o n o w n y p r a w y s z e d p i k. P r y s t o r d o K o w -
na. "List. Litwa" Nr. 167 z dn. 25. VII. 34 r. donosi, podczas jako
środku prasy niemieckiej, że wkrótce wyjechał z Warszawy do Kowny
pik. Prystor w celu kontynuowania rozmów z grupą niemiecką
o normalizacji stosunków polsko-litewskich. Do Kowny ma się również
przebyć niektórzy członkowie utworzonego w Warszawie T-wa Prysto-
rów Litwy z dr. Lukaszewiczem na czele w celu nawiązania kontaktu
z litewskimi działaczami kulturalnymi, społecznymi i naukowymi.

W K o w n i e n i e w i e d z o p r o j e k t o w a -
n y m p r a w y s z e d z i e d z i a c y p o l s k i c h.
"List. Litwa" Nr. 167 z dn. 25. VII. 34 r., powtarzając wiadomości z
wileńskiej prasy polskiej o przyjeździe do Kowny Muhlsteina oraz o
projektowanej wizycie asystenta działaczy polskich, donosi, że w
odpowiedniej instytucji nie posiadała jeszcze żadne pojęcia o wizycie
na Litwie.

P o b y t m i n. b o z o r a i t i s d o M o s k w y. "List.
Litwa" Nr. 167 z dn. 25. VII. 34 r. donosi, że w podróży min. Kowalski
za do Moskwy będzie mu towarzyszył radca M-stwa Spraw Zagranicznych
docent Wydziału Prawnego T. Rektewicz oraz referent Ligi Nar-
dów przy M-stwie Spraw Zagranicznych i p.o. referenta wydziału
dr. L. Aszkewicz.

P r a w y s z e d z i e d z i a c y p o l s k i c h o s t a t c z e w o -
j e n n a g o. "List. Litwa" Nr. 167 z dn. 25. VII. 34 r. donosi, że z Rygi
przybył do Kowny francuski attaché wojenny mjr. Ganeval.

F r a n c u s k i a t a c h e w o j a k w y n a l i t w e
w R i g i e. "List. Litwa" Nr. 167 z dn. 25. VII. 34 r. do-
nosi, że francuski attaché wojenny na Litwie mjr. Ganeval w dniu
24. VII. wyjechał z Kowny do Rigi, skąd po paru dniach uda się
do Rygi.

N i e m o w a d z i u t a p r a c i w k o t o w a r o m i f i -
e w e k i m. "List. Litwa" Nr. 167 z dn. 25. VII. 34 r. donosi, że
w kinach niemieckich, szczególnie zaś w Prusach Wschodnich, wywołuje
się na ekranach napisy, wywołujące do bojkotu towarów pochodzą-
cych z Litwy.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a.

Powrót z urlopu naczelnika policji. "Liet.Aidas" Nr.167 z dn.25.VII.34 r. donosi, że naczelnik policji Povilaitis powrócił z urlopu i rozpoczął urzędowanie.-

Wyjazd dyrektora Departamentu Finansowego. "Rytas" Nr.167 z dn.25.VII.34 r. donosi, że dyrektor D-tu Finansowego p.Lipczius w dniu 25 b.m. wyjechał do Kłajpedy w sprawach służbowych.-

IV. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOŚCI NARODOWYCH.

K r o n i k a.

Skład delegacji na drugi zjazd Polaków z zagranicy. Prasa kowieńska z dnia 25.VII.34 r. podaje: W charakterze przedstawicieli społeczeństwa polskiego w Litwie na drugi zjazd Polaków z zagranicy do Warszawy wyjeżdżają: prezes zarządu głównego T-wa "Pochodnia" p.W.Budzyński, prezes Związku Producentów Rolnych /"Prodrol"/ i Rady Kowieńskiego polskiego T-wa Drobnego Kredytu p.E.Romer, prezes zarządu kowieńskiego polskiego T-wa Drobnego Kredytu p.K.Okulicz i prezes centralnego zarządu Polskiego Związku Ludzi Pracy w Litwie, radny m.Kowna i redaktor "Dnia Kowieńskiego" p.B.Paszkiewicz. Wraz z delegacją na zjazd udaje się dyrektor gimnazjum polskiego im.A.Mickiewicza w Kownie p.L.Abramowicz, jako rzeczoznawca do spraw pedagogicznych.

Pozatem w Zlocie Młodzieży Polskiej z Zagranicy wezmą udział przedstawiciele polskich stowarzyszeń studenckich w Litwie, polskiego klubu sportowego "Sparta" oraz prowincjonalnych organizacji oświatowych.-

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a.

Zmiana uposażeń urzędników w Kraju Kłajpedzkim. "Liet.Aidas" Nr.167 z dn.25.VII.34 r. donosi, że od dnia 1 sierpnia r.b., na mocy rozporządzenia nadburmistrza Simonaitisa, uposażenia urzędników i funkcjonariuszy samorządowych będą wypłacane nie według kategorii uposażeniowych pruskich, a kłajpedzkich. Stworzy to oszczędność 23.000 lt. miesięcznie.-

Sprawa hitlerowców kłajpedzkich. "Liet. Žinios" Nr.167 z dn.25.VII.34 r. donoszą, że sprawa hitlerowców kłajpedzkich po ukończeniu śledztwa będzie rozpatrywana w połowie sierpnia r.b.-

Ruch statków w porcie kłajpedzkim. "Liet. Žinios" Nr.167 z dn.25.VII.34 r. donoszą, że w ub.tygodniu port kłajpedzki odwiedziły okręty 25 państw. Największa ilość okrętów pochodziła z Anglii i zawierała ładunek węgla, którego przez port kłajpedzki w ub.tyg. przewieziono zgórą 12 tys. tonn.-

Zmiana nazw statków miejskich na litewskie. "Liet. Žinios" Nr.167 z dn.25.VII.34 r. donoszą, że w tych dniach nazwy statków miejskich zostały z niemieckich zmienione na litewskie. Pozatem we wszystkich miejscach publicznych obok napisów niemieckich już są umieszczone napisy litewskie.-

